

Onuitstaanbare Fatma verdient toch compassie

THEATER

HET HUIS VAN DE STILTE

★★★★★

Mirjam Koens toneelbewerking van Orhan Pamuks *Het huis van stilte* is niet statig, maar soms onontwarbaar.

ROTTERDAM De Turkse Fatma ziet met lede ogen toe hoe de wereld verloedert, haar kleinkinderen voorop. De ene is gescheiden en drinkt, een ander noemt zich communist en de jongste draagt zelfs spijkerbroeken. Het zijn de jaren 80 in een toeristische badplaats in Turkije en de verhoudingen tussen de traditionele nationalist en de linkse, verwesterde Turken staan op scherp.

Dit is de achtergrond waartegen auteur Orhan Pamuk in *Het huis van stilte* (1983) een episch familieverhaal vertelt. Mirjam Koen regisseert nu een toneelbewerking van deze roman bij haar Onafhankelijk Toneel. De voorstelling is geen statige boekbewerking geworden, met een vijftienkoppige cast en veel live muziek. Daarentegen duurt ze drie en een half uur en dat leidt een enkele keer tot wijdlopiegheid.

Verskillende verhaallijnen doorkruisen elkaar. Er zijn de kommervolle herinneringen van Fatma (Marlies Heuer) aan haar overleden man, een radicale wetenschapper die het waagde God af te wijzen en Darwin te volgen. Daarnaast zien we de lotgevallen

Marlies Heuer (midden) in *Het huis van de stilte*.

Foto Ben van Duin

van Fatma's kleinkinderen en van haar bediende Recep (Bert Luppès).

En dan is er nog het tragische geval Hassan (Sadettin Kirmiziyüz). Deze jongen wordt gedwongen te kiezen tussen zijn geliefde, de westerse Nilgün, en zijn nationalistische vrienden. Met dramatische gevolgen.

Vooraf Heuer en Luppès geven *Het huis van de stilte* een ontroerende tragiek mee. Luppès balanceert als de overmatig serviele Recep knap op het randje van komedie. Heuer maakt van de onuitstaanbare oma Fatma iemand die toch compassie verdient.

De scènes met de groep jongeren zijn minder helder. De kliek personages is soms onontwarbaar. Sommigen zijn volstrekt overbodig. Daarnaast worden de verliefdheden nogal

langdradig uitgespeeld. In deze scènes had Janine Brogt, die het boek bewerkte tot toneeltekst, selectiever te werk kunnen gaan.

En ander opzienbarend element is de acterende muzikant Erik van der Horst, die aan de rand van het podium tussen een batterij instrumenten zit. Hij siert de voorstelling op met zijn vagelijk Turks klinkende alternatieve nummers. Soms bijgestaan door buikdanseres Diren Derya Cancote. Dergelijke details scheppen de goede sfeer.

Vincent Kouters

Het huis van de stilte naar Orhan Pamuk door Onafhankelijk Toneel, regie Mirjam Koen. OT Theater, Rotterdam, 20/2. Tournee: ot-rotterdam.nl

